

Ekstern fagfellerapport – BA TV produksjon, MA manus for seriar 2020/2021

Bakgrunn

Det har ikke vært mulig å gjennomføre institusjonsbesøk i forbindelse med denne rapporten, grunnet Covid-19. Under normale omstendigheter ville ekstern fagfelle observert deler av undervisningen og hatt en rekke mer eller mindre uformelle samtaler på studiestedet med studenter og stab. Dette utgjør en viktig del av vurderingsgrunnlaget, som nå ikke har vært tilgjengelig. Fagfellerapporten baserer seg på intervjuer med utvalgte studentgrupper fra alle tre studietrinn til BA TV produksjon, med førsteårsstudenter til MA manus, og med deler av stab. Intervjuene ble foretatt på zoom i mars 2021. I tillegg kommer emneansvarliges egevaluering for enkelte emnet, og annen informasjon publisert på UiB-web.

Studieprogrammet BA TV produksjon

Studieprogrammet har vært virksomt i sin nåværende utforming siden 2017. Det betyr at programmets første kull med bachelorstudenter allerede er uteksaminert, og at dagens studenter langt på vei møter et studieopplegg som kan sies å være etablert i den forstand at det baserer seg på tidligere års erfaringer. Dette er imidlertid et perspektiv med behov for noen modifikasjoner, blant annet grunnet C-19. C-19 medførte nedstengninger for en rekke praktisk-teoretiske fag over hele Norge, og med varierende grad av dispensasjoner. BA TV produksjon virker å ha håndtert denne utfordringen på en tilfredsstillende måte. Både stab og studenter uttrykker gjensidig forståelse og respekt for hvordan undervisningen har blitt fulgt opp.

1 BA

Studentene ser ut til å finne frem til studiet enten gjennom skolerådgiver, eller på samordnet opptak. For enkelte er det et poeng at studiestedet befinner seg i Bergen. Imidlertid ser det ikke ut til å ha noen betydning at studiet er lokalisert i Media City Bergen.

I likhet med tidligere kull har også 1BA oppfatninger om forholdet mellom film og tv. Langt på vei oppfattes studiet – så langt – som rettet mot filmmediet, som i hovedsak innebærer at det er forbundet med fiksjonsbaserte fortellinger. De savner det de kaller for mer spesifikk tv-produksjon, blant annet flerkameraproduksjoner og underholdningsformater. Helt konkret kunne de ønske seg undervisning i dramaturgi, som anskueliggjør hvordan de dramaturgiske premissene kan anvendes innen andre formater (om dette følges opp kan Brynjulf Hangaards bok *Historiefortelling på digitale plattformer* anbefales).

Studentene etterspør også informasjon om når det mer tv-spesifikke dukker opp i studieforløpet. Dette er informasjon studentene trolig vil finne ved å lese beskrivelsen

av studieprogrammet på web, men erfaringsmessig oppsøker ikke studenter slike beskrivelser. Rent pedagogisk vil man trolig tjene mye på å ha en løpende dialog med studentene om forventet studieforløp.

Selve opplæringen i bruk av utstyr og teknikk er studentene godt fornøyd med, i likhet med fjorårets studentkull. Dette til forskjell fra tidligere år, der opplæringsdelen ble oppfattet som alt for stykkevis og delt. Her har man åpenbart funnet frem til en struktur som fungerer hensiktsmessig. Selve oppgaven med produksjon av kortfilm blir også omtalt positivt, og man anser at arbeidet med kortfilm gir god rom for læring.

Om den mer teoretisk orienterte undervisningen anser studentene denne delen for å være underdimensjonert – skjønt studentgruppen var ikke helt unison om dette. Opplevelsen var at det var for lite, snarere enn for mye teori. Især kunne de tenke seg flere forelesninger lagt opp rundt det å løse konkrete analyseoppgaver for på denne måten demonstrere teoriens anvendbarhet. Erfaringen med filmhistorie var for øvrig at man gikk for fort frem rent tematisk, og at dette ga et overflatisk inntrykk.

Studentene etterlyser også flere sjekkpunkter for hvordan man ligger an i studiet. Dette er gjennomgående for alle tre kullene – de ønsker individuelle tilbakemeldinger underveis. Det er åpenbart at studentene i stor grad er usikre på hvordan tilegnede ferdigheter vurderes. Dette tyder på at studentene er bevisst på at de senere vil befinne seg i en sterk konkurransesituasjon, og at de har behov for bekreftelse underveis i hvordan de ligger an. Det er ikke sikkert at det pedagogisk eller ressursmessig er ønskelig å gi så tett med tilbakemeldinger som studentene ønsker. Men hvis man kan legge til rette til mer utstrakt med-evaluering studentene seg i mellom kan dette være med på en bevisstgjøring av visse kvalitetskriterier.

2 BA

Studentgruppen vurderer seg selv som bestående av mange ressurssterke studenter, og med det som utgangspunkt ser de for seg at det bør være mulig å få enda mer ut av studiet.

I likhet med 1BA har de ønsker om at den teoretisk funderte undervisningen gis en enda tydeligere innramming. Med dette mener de hvordan undervisningen er strukturert og utformet pedagogisk. På den ene siden gjelder dette hva som kommuniseres av forventninger i forkant av undervisning, som leselister og diskusjonsspørsmål, slik at man kan møte best mulig forberedt om forelesningens tematikk. For det andre ønsker man at det som er definert som pensum i enda større grad tas i bruk. Dette er et punkt som gjelder for alle tre kullene, og som også har blitt kommentert i flere år. De ulike foreleserne forholder seg i forskjellig grad aktivt til pensum, og pensum blir for det meste oppfattet som frivillig lesning av studentene. Dermed blir også motivasjonen lav for å lese.

Studentene oppfatter periodene som er satt av til selvstudium som «fri», og etterlyser et innhold som kan fylle denne tiden. Til dels ønsker de flere forelesninger, og nevner som eksempel emnet «Film- og fjernsynsbransjen» som tilbys ved Høgskolen i Innlandet. Dette er et emne som gir innblikk i hvordan film- og tv-bransjen er innrettet, og representerer kunnskap studentene savner ved dette studiet. Studentene skal ut i en bransje etter endt studie, men har uklare forestillinger om hvordan denne bransjen fungerer.

Når det gjelder opplæring ønsker de seg enda sterkere fordypning i de enkelte rollene. Særlig gjelder dette produsent og regi, som de naturlig nok oppfatter som helt sentrale fagfunksjoner, men der opplæringen i liten grad dreier seg om å beherske et bestemt utstyr eller teknikk. De ønsker en tydeligere utdyping av hvordan denne type roller fylles.

I år som i fjor får opplegget med BIFF-tv veldig god evaluering. Representantene fra BIFF fremstår som veldig proffe, og innholdet i oppgavene er både relevante og interessante. I fjor var det noen studenter som kommenterte samarbeidsproblemer med medstudenter som måtte jobbe ved siden av studiet, men den slags perspektiver virker å være helt fraværende for årets kull.

3BA

3BA synes særlig å være rammet hardt av C-19-restriksjoner. Det var ikke mulig å låne utstyr, slik at de måtte filme med mobiler. Nå er det svært mange produksjoner i verden som filmes med en (litt avansert) mobil, så det i seg selv er ikke negativt. Men det er klart at det å ikke ha tilgang på avansert produksjonsutstyr oppleves som en nedtur. Imidlertid var det noen som hadde hellet med seg, og som ikke fikk levert tilbake utstyr ved nedstengingen, og opplevde å ha tilgang på dette langt lenger enn ved normale forhold.

Også 3BA har ønske om mer omfattende vurderingssituasjoner med individuelle vurderinger forbundet med hvor man ligger an rent faglig. De påpeker også behovet for at karakterer skal være forutsigbart med tanke på vurderingskriterier. Slik de ser det, skal det lite til for en relativ høy karakter. Og det kan oppfattes som manglende samsvar mellom muntlige tilbakemeldinger og selve karakteren. Det gir en følelse av at faglærer ser det som sin oppgave å «bryte ned» studenten, for så å bygge opp igjen.

Studentene tar også opp det evige problemet med gratispassasjerer, og hvordan dette forplanter seg til et problem for hele bachelorproduksjonen. På den ene siden er det en utfordring at gratispassasjerene etterlater seg et hull i produksjonen ved at det er oppgaver de unnlater å utføre som avtalt. Men irritasjonen er trolig enda sterkere forbundet med en forestilling om at gratispassasjerene kommer seg

gjennom med beståttkarakter. Dette oppleves som demotiverende og urettferdig. Og de tar til orde for en enda strengere bruk av karakterskalaen.

Også 3BA etterlyser med teoriorientert undervisning. Etter eget sigene har de ikke hatt noe av dette siden andre klasse. Det de særlig savner er kunne se dagsaktuelle produksjoner og å analysere disse og sette dem inn i en sammenheng.

Når det kommer til utplassering er studentene strålende fornøyd med opplegget. Dette gjaldt også fjorårets studenter. Her må ansvarlig faglærer berømmes. Samtidig må det påpekes at denne personen er en innleid ressurs, og det fremstår som særdeles sårbart om denne personen ikke er tilgjengelig.

Studentene uttrykker et ønske om større tilgjengelighet til fagpersoner. Eller mer bestemt, at de har en person i fagstaben som de oppfatter som «sin», og som har oversikten over studieforløpet deres, og som de kan henvende seg til etter behov. Tilsvarende ønske har også de øvrige kullene uttrykt.

1MA

I 2020 ble det tatt opp 13 studenter til masterprogrammet. Det er en dobling fra oppstartsåret i 2017 da det ble tatt opp seks studenter. I fjor var tallet ni. Man kan se på økningen som positiv og et tegn på at studiet rekrutterer bedre. Men hvis antall søkere ikke øker tilsvarende kan økningen medføre at kvaliteten på enkelte studenter ikke er på et ønsket nivå. Det er også et spørsmål om studieprogrammet er dimensjonert med tilstrekkelige ressurser for et slikt studenttall.

Studentene er gjennomgående fornøyd med det undervisningsopplegget de tilbys, og det virker ikke som migreringen til digitale plattformer som følge av C-19 har slått spesielt negativt ut. Snarere er det heller slik at det oppleves som mer fleksibelt, i alle fall slik faglærer opplever det, med 1:1 veiledning digitalt.

Begynnelsen av studiet var en noe blandet erfaring, som følge av sammensetningen i studentkullet. Noen kom fra BA TV produksjon og oppfattet oppstarten / introduksjonen som ren repetisjon, mens andre hadde en helt annen bakgrunn og satte pris på introduksjonen. Uten rene opptaksprøver eller intervjuer er ikke denne type utfordring noe man får gjort noe med – utover å være veldig tydelig om det pedagogiske formålet og omfanget slik at rammene for undervisningen oppleves som oversiktlige. Man kan også tenke seg at man her jobber med en delingskultur, der studenter med tidligere erfaring fra skriveopplæring gis et spesielt ansvar i undervisningen.

Tidlig i studieforløpet etableres det som omtales som en skriveverktøykasse – som oppfattes som et felles språk og terminologi for skrivefaget. Dette gjør at man kan diskutere tekster og erfaringer med et visst presisjonsnivå. Studentene beskriver

dette som vellykket. Tidligere år har studentene savnet et vokabular for å snakke om fortelleteknikk, kvalitet, osv., og det kan virke som om denne koden nå er knekket.

Masterstudiet har hatt svært generøst med gjester som er blant de fremste manusforfattere i Norge. Antall gjester inneværende studieår har naturlig nok vært noe mer begrenset gitt C-19 restriksjoner. Men de har fremdeles lyktes å få besøk, enten digitalt eller fysisk, av et lite knippe manusforfattere. Dette har vært nokså vellykket. En gruppe studentene opplever disse workshopene som lærerike, mens enkelte andre påpeker at opplegget ikke virket helt koordinert med annen undervisning, og dermed gjenstand for gjentakelser. Dette er en generell utfordring med gjestelærere, og ble også tatt opp av BA-studentene. Det er sjelden mulig å bestille et veldig konkret innhold fra en gjestelærer som kommer fra bransjen, og dermed må man være forberedt på at undervisningen er styrt av gjestelærers innspill. Dette er først et problem når man baserer en hel undervisningsrekke på gjester. I tilfellet 1MA er det om å gjøre å bruke tid i forkant på å avklare hva man kan forvente, og i etterkant på å oppsummere hvilket utbytte man sitter igjen med.

Masterstudentene skal levere både kortfilm og bachelorfilm til BA tv-produksjon. Dette oppfatter de som relevante oppgaver. Gitt antall grupper på BA er det langt fra alle som får sine manus produsert. Dette er manusstudentene et helt pragmatisk forhold til, og uttrykker at man må tåle å ikke bli produsert. Det er ikke rapportert om frustrasjon eller usunn konkurranse som følge av utvelgelse av manusprosjekter.

Første semester inneholder en god del skriveøvelser. Disse er godt likt, og i emneevalueringen omtales faglærer svært positivt. Innvendingene her går på at man kunne ønske seg en noe større variasjon i oppgavene. Men i det store og hele virker det som om faglærer har et godt opplegg med solid pedagogisk gevinst.

I år som tidligere år virker masterstudentene å savne mer grunnleggende oversikt over bransjen. De kjenner i liten grad til floraen av produksjonsselskap, deres profil og hvem som er sentrale personer. Nettverket begrenser seg stort sett til gjester som har vært innom studiet. Man kan spørre seg om dette er kunnskap studentene bør tilegne seg på egenhånd. Men på den annen side kan det hende at studentene ville føle det lettere å skaffe seg praksisplass hvis de blir gitt en slik oversikt. Man kan også tenke seg skriveoppgaver av typen 'pitch en humorserie for Rubicon / HBO / NRK' der produksjonsselskapenes profil og kunnskap om sendeflate var styrende for utformingen av oppgaven.

Oppsummerende kommentarer

Det generelle inntrykket er at både BA i TV-produksjon og MA i manus for serier er godt drevne og med engasjerte og dyktige faglige medarbeider som strekker seg langt for studentene. Dette var også opplevelsen ved fjorårets evaluering. Imidlertid er det ikke til å underslå at begge studieprogram fremstår som svært presset for

ressurser og at de baserer seg på en stor innsats fra fagpersoner i forskjellige stillingsbrøker. Dette gjør det sårbart om enkelte nøkkelpersoner ikke er tilgjengelige.

En annen utfordring ved den utstrakte bruken av gjestelærere er at den røde tråden i den pedagogiske utformingen fremstår som svakere enn ønskelig. Dette gjelder særlig for BA studiet. Gjestelærere med bransjee erfaring er et viktig tilskudd til utdanningen. Men det er samtidig avgjørende å være seg bevisst at denne formen for undervisning krever en godt gjennomtenkt tilrettelegging for pedagogisk utbytte, slik at studentene opplever en sammenheng i undervisningstilbudet.

Begge studieprogram ligger sentralt plassert i Media City Bergen. Dette ville man tro ga programmene et fortrinn, men inntrykket er at integrasjonen med MCB på langt nær er utnyttet til fulle. Dette er ikke nødvendigvis noe studieprogrammet kan lastes for alene, men det bør være i studieprogrammet og UiBs interesse at samarbeidet med MCB utnyttes bedre.

Ekstern fagfelle ønsker å trekke frem følgende merknader:

- For BA TV-produksjon bør mer tradisjonelle tv-konsepter synliggjøres tidligere i studieløpet. Studentene oppfatter utdannelsen som primært rettet mot fiksjon.
- For både BA og MA anbefales det at forholdet til teori og analyse avklares. For begge studier oppleves pensum som frivillig, og dermed noe svært mange ikke tar seg bryet med å lese. Dette gir teoridelen en uklar status i studiet.
- For både BA og MA anbefales at de gis bedre innsikt i bransje og bransjeforhold. For BA innebærer det oversikt over hvordan bransjen er organisert. For MA kunnskap om sentrale produksjonsselskap og deres profil.

Oslo, 27 mai 2021

Audun Engelstad